

ИЗБОРЪТ НА ВОЙВОДА

Първото и много важно действие при „ставането“ на хайдушката дружина, обозначено като основен мотив на много песни, е изборът на войвода. Интересен е „подходът“ при определянето на войводата. Той е един от всичките в дружината, участва наравно с всички в състезанието, за да докаже качествата си и в същото време става ясно, че той е единственият, който може да го спечели. Този „подход“ може да се приеме като своеобразен акт на „обезпечаване“ на фолклорния творец в две посоки: едната е адекватността с историческия факт, действителност, личност, а другата е категоричната потребност от утвърждаването на героичното в образа на хайдутина /войводата/. Необходимо е да припомним, че когато става дума за адекватност с историческата действителност трябва да се разбира не точното съответствие спрямо нея, а художествената ѝ концепция.²¹

Стремежът към идеализация на образа на хайдутина е подчертан в начина на избирането на войводата и съдържанието на състезанието. А от друга страна, в смисъла на този избор може да бъдат разчетени остатъци от действия с посветителен характер. В този контекст може да се разглеждат и препятствията, които трябва да преодолеят кандидатите за водачи, а също и начинът за тяхното преодоляване. При тези изпитания се изисква да проличат комплекс от качества и умения у всеки, доказващи готовността му. Чрез участието на всички се регламентират взаимоотношенията в колектива и неговата организация. Войводата ще е този, който ще представлява колектива в бъдещите му взаимоотношения, а всеки участвувал в избора добива права на пълноправен негов член. Изпитанията за избор на войвода са атрибутивно и функционално обусловени в смисъла на същността на изграждащия се колектив. А провеждането на самия избор,